AKATALPA

Haziran 2004

Aylık Edebiyat Dergisi

Say1: 54

SİMDİ DE İLHAN BERK Mİ?

Ramis DARA

 Bursa Edebiyat Günleri "Bursa Burcunda Edebiyat" için şehrimizi ve bizleri onurlandıran seçkin şair ve yazarlar arasında İlhan Berk de yardı.

İlhan Berk'i Adalet Ağaoğlu, Özdemir Nutku, Mehmet H. Doğan, Konur Ertop, Mustafa Şerif Onaran, Demir Özlü, Ahmet İnam, Uğur Kökden, Tuncer Uçarol, Güven Turan, Tahir Abacı ve daha bir dünya seçkin edebiyatçıyla birlikte, yaşadığımız şehirde ağırlamak bize, hayat denen sınırlı zaman içinde sunulan sayılı ödüllerden biri gibi geldi... Arkadaşlarımı tabii tam bilmiyorum ama bana aynen böyle geldi.

Bu günler sırasında Sevgili Şair'e son yıllarda Bursa üzerine yazılar, kitaplar yazdığımı söyledim. Önceki sınırlı karşılaşmalarımızda da aynı şeyi söylemiştim. O da bana öteden beri Bursa'nın dışına çıkmamı söyleyip dururken; o akşamların birinde, "Bursa'da yaşanabileceğini kabul ediyorum, burada bir şair yaşayabilir; 15 gün burada sıkılmadan kalabilirim..." gibi Bursa ve Bursa'da yaşayan bizler adına hoş sözler söyledi. (Yaşadığım şehir dışında hiçbir yerde sıkılmadan kalamam ben kendi payıma ve 15 gün müthiş bir süre!)

Bu arada bana bir şey öğütledi değerli şair. "Metinsel yaz" dedi; Bursa üzerine yazmaya devam edeceksem metinsel yazmalıydım ona göre.

Ben hem o sırada Bursa üzerine değil, bitkiler, baharatlar üzerine yazmakta olduğum için, hem de sanırım Bursa yazılarımın henüz tam algılanmadığını, bunlardan derlenecek seçme bir kitabın yeterince iyi olduğunu düşünerek, belki bir de şairi sorumla yormamak için, "metinsel" derken neyi kastettiğini sormamıştım. Sonradan kafama takıldı sevgili şairin Bursa üzerine metinsel şeyler yazmamı öğütlemesi... Neydi, nasıl bir şeydi "metinsel"?...

Telefonla ne demek istediğini sorsam mı diye düşünmeye başladığım sıralarda, Rezene (Arapsaçı) üzerine çalışıyordum ki değerli şairin ne demek istediğini anladım.

Çünkü o sırada şairin *Şifalı Otlar Kitabı*'na bakmıştım. Baktım rasgele: "Bitirme", harika; "Arapsaçı" maddesini okudum, harika!

Bense ne kadar kuru ve maddesel yazıyordum. Sevgili şairin "metinsel yaz" derken neyi kastettiğini anlamıştım, ama yapabileceğim pek bir şey de yoktu: O benim yazabileceğimi çok önceden yazmıştı!

İlhan BERK

SESLER

Sesle dolu ağaçlar. Unutmam yol boyu dura dura Giden bir sesi:

-Kim bilir nereye gidiyordu.

Yol ki biliyor mu varacağı yeri, Belki böyle yolculuk eder sesler de: Bilinmeyene.

İnceledim katlarını hızın, Gördüm ses, ses değildi: Kapalıysa kendine.

Kuşkusuz bir sestim bir zamanlar ben de, Kısa bir süre.

Bir daha anladım sesti her şey. Sesti, gördüm.

Şiiri biraz da bu duygularla bırakmıştım; daha önceleri çok söyledim, Edip Cansever'i okuyunca umutsuzluğa kapılmıştım!

Şimdi de İlhan Berk'e bakarak yazmayı mı bırakaçaktım?

Hayır; bir süre daha yaşamak istiyordum çünkü, ölüm nasılsa bir gün, çok uzak bir zamandan sonra bir gün, gelecekti.

O güne kadar onu kendimce kovmaya devam edecektim, devam edeceğim!

İlhan Berk, Hakan Cem, Ramis Dara, Nuri Demirci, Melih Elal, Ahmet Günbaş, Metin Güven, Hilmi Haşal, Ayşegül İzmirli, Cihan Oğuz, Hüseyin Peker, Celâl Soycan, Güven Turan, Serdar Ünver, İhsan Üren, Sadık Yaşar.

SİİRE BAĞIMLI OZANLAR

Hüsevin PEKER

I- Adnan Satıcı'nın "Eksikti Geceler..." Kitabına Dik Notlar-Eğri İzdüşümleri

1- Adnan Satıcı her şeyden önce, bana içtenliği çağrıştırıyor. Yırtıcı bir içtenlik, yerinde durmaz. Yerine göre kaygan, yerine göre uçan bir sınırsızlık bu. Şiirinde sık rastlıyoruz buna. 'Damarlarımın içi acıyla aydınlanır' (s. 17) deyişinde bile insan usunun erişemeyeceği bir yere el uzatmış. Damarların içinde ne işin var ey şair! Acıyla aydınlatmak da iyileşmeye dair. Satıcı, hep iyileşmek isteyen bir yaralıyı anlatıyor iç dünyasında. Hep kararmaya mahkûm. Yaşamaya içerlemiş. Yanı sıra adım atmaktan çekinmeyen, tökezlediği yol kuyularını bile bile.

Aydınlatan şey acıysa damarların içini; akan kan dursun, yas tutsun bu içtenliğe.

2- Eksikti Geceler ve Bazı Günler son kitabı Adnan Satıcı'nın. Daha öncekilerle sıkı fiki değilim ayrıca. Ekin Yayını, Şubat 2004 basımı. Çok okunmayacak besbelli. Diğer şiir kitaplarının yazgısı gibi onunki de! Hiç kimse 'annemin yıldızları / dereyi içiyordu' (s. 10) başlıklı o güzel dizeyi ezberlemeyecek. Hem oğluna adadığı 'Yazı' adlı o güzel ilk şiiri kim tanır? Özgeçmişini parlatıyor. 'dünyanın gidişine kafam basmıyor'. Kendini hor görüyor çoğu zaman. Oğluna söyleyeceği şey bunlar değil besbelli. Bir giriş kendine. Düşünceye düğün, çiçek annesine bir övgü şiiri bu. Harf mitingini sanayi çarşısında yapmayı tasarlaması da; kelimelerle hatta harflerin iç uyumuyla olan kardeşliğini, sosyal içerikli bir alan olan sanayi çarşısına dökmeyi planlamasıyla eşdeğerli.

Salt bu kadar değil 'Yazı' şiiri. İnsanı ağlatan cinsten. Bir yakarış, 'sınıfta kümem olmadı o gün bu gündür' dediği yerden 'Ağardı saçım sakalım'a atladığı yeri boş bırakmış. Yani yaşamının arasını: o toz gençliğini. Okuduğu, evlendiği, boşuna acı çektiği yılları. 'Yesin zıbarsın, içsin zıbarsın' diye takdım ettiği ağabeyini bile, harf biçiminde karşımıza çıkarmış.

Adnan Satıcı'nın şiirinde renkli bir çamur görüyorum. Hani yağmalanan bir duygu firtinası. Aşırılan bir sevgi yumağı. Düzensizliğe çomak sokulan belirsizlik tümseği. Yıkılan bir duvarı anlatıyor Satıcı. Önce bizi irkiltiyor. Sonra da göz kamaştıran bir firtina.

- 3- Şiirlerini birine yazıyor. Sevgi bağımlısı, ya da aşk haydudu. 'Eğil de bak, bana bak, nasıl da yokum' (s. 36) diyecek kadar mazoşist, acı çekmeye eğilimli. 'Seni kuşandım' dediği kadar aşkı iptila sayanlardan. Sanki bir aşk şiirinin uzununu yazıyor içinden. 'Bu söz hepsinden yeni' (s. 33) dediği kadar kelime, harf tutkusu var demiştik ya üzerinde. Yeni sayıyor her bulduğu kavramı; anlatı dürtülerini. Çünkü söze de sevgi kadar bağımlı. Ha bir de 'bir halkın, halk olunca bulduğu sese' yanaşan bir tarafı var Satıcı'nın. 'Akdenizimsin, yurdumun sınırı Cebelitarık' dediği kadar aşktan yana. 'Seni doğduğum, doğurduğum geceydi' cinsinden berbat bir âşık. 'Peçesi yok bu sözlerin' diyecek kadar kelimelerin örtüsünü açan bir dışavurumcu. Ama bu denli aşk bağımlılığının şiirine zarar verdiği noktada kaldım birazında. Aşk onu iki seksen yatırıyor, 'bir elim elinde. mutlu akşamlar' (s. 41)... Aşktan ayrılamayan bir takımın oyuncusu.
- 4- Adnan Satıcı şiir yazmayı, kurmayı seviyor. Yakın yerde dönse de şiirleri. Hepsinden önce aşk ve kadın kadar şiire bağımlı. 'susmayı denedim bir zaman, fena hırpaladılar yeteneğimi' (s. 45) diye söz ettiği şey susmayı denemeyecek kadar içini açmaya hazır tarafını yansıtıyor. O konuşmaya gagalarını açmış bir kuşun cıyaklamasını yazıyor. Kelimeleri öttiştiyle kanarya. Öksüz kalmaya akıl erdiremediği uzun gecelerde (s. 65) acılı kartal. Yeniyor içindekileri sek sek atlayarak. Tutunduğu bir aşk dalı var sık sık. Günah işliyor arada (s. 81). Ama şiirin içinde bir günah bu.

'tek eşlilikti erdemim ve temiz Türkçe Diyarbakır'dan gelirdim kendime' (s. 90) Adnan Satıcı dolu bir şairdir. Diyeceği bol, içeriği zengin. Yatağını kara taşa yazmış şairlerin sonuncusudur. Bir işçi, bir emekçi, aynı zamanda yürek titreten saka kuşu. Kör cesaretle yazıyor. Anlatırken ürperiyor, biz dinleyince kanat kırıyoruz.

Hem sair, hem kat kat uğultu...

II- Özlem Tezcan Dertsiz'den Bir Kırık Bebek Şeklinde Sürler

Özlem Tezcan Dertsiz'in Şimdi Gitsem Güz Ocak 2004 basımlı Pervaz yayını ilk şiir kitabı. Hem kitabın adında söz edilen 'Gitmek' fiili, hem on üçüncü sayfadaki bir dizede, ayrıca türlü dizelerde bizi karşıladığı 'sözlerinin rengiydi gidip dönmemek' cinsinden sözlerle gitmeye bir anlam verdiği gerçeğini, en çok da ilk şiiri anlatan siirsel düzyazı girişinde anladım.

"...çekip gitmelerin, gitmelere izin vermelerin, hüznün olmadığı dünyalar size göre değildir." (s. 8)

Sevgili şair, çekip gitmeleri anladık da, gitmelere izin vermeleri edimini ancak bir bayan şair söyleyebilir diye düşünüyorum. 'hep yol.. hep gitmek' dediği kadar var Dertsiz'in. Aslında soyadı kadar dertsiz de sayılmaz şair. Ama dertleri boynuna kolye yapacak denli umutsuzluk da taşımıyor. 'şairlere inanmaz, şiirleri koklardın' (s. 13) dediği türden, sevdiği şeylere bile, onlara bağlılık göstergesini ayarlı tutarak yanaşıyor.

Dertsiz 'sözlerinin rengiydi gidip dönmemek' türünden, gitmeye hazırlıklı bir yerden şiirle ilişkisine; insanlarla irtibatına başlıyor. Kapısının yarısı açık, yarısında zil çalmıyor: Temkinli, nilüfer kadar özgür.

'mendile bağlanmış üç lokum bu sevincim' (s. 18)

Şiiri böyle özenli benzetmelerle dolu, onun bir yakasının kadınca türediğini, bir yakasının 'denizde yolunu arayan şişe' örneği insanlara yazılı bir mektup türünden, adımlarla dolu olduğu inancını yükselttiğini düşünüyorum.

Adnan Satıcı gibi, Ö. T. Dertsiz de aşka bir yerinden bağlı bir ozan. 'yatıya gelen dolunay' (s. 20) gibi vazgeçilmez bir şey aşk. Ama Dertsiz'de tarifi başka. Özellikle Satıcı'dakinden farklı bir aşk tanımı bu. Hem var, hem yok. Yani aşkın çoğuna inanmıyor, kapılmıyor. Salt esintisiyle baş başa dinliyor kendini.

'tanıştım endişeyle' (s. 29) diyor bir şiirinde. Belki bir başka şiirinde bahsettiği 'virajlıdır bazı yaşlar, dalgınlığı affetmez' (Viraj) gibi olgunluğa erdiği yer burası; vazgeçemediği, takıldığı kuyusu aşk, tutku benzeri oyalayıcıların üst makamına ermiştir işin sonunda. Yanlış çıktığı yoldan kurtulmuştur. Dertsiz, kendi duygularıyla tarttığı, sevileriyle örtüştürdüğü yaşam yolunu arıyor şiirlerinde. Bunu düzgün ve şiirsel aktarmalarla başararak. Ben yeni yılın başarılı şiirlerinin yer aldığı, başarılı bir şairi tanıtmak için söz ediyorum bu ilk kitaptan.

Onun 'bir kadeh şarap içer her ayrılığa' (s. 60) dediği türden bir olgunluğa erdiğini sanmıyorum duygu araştırmalarında. 'acemiliği seçiyorum, üzgünüm usta' dediği yere daha yakınım. Ama niye usta? Erkek kiliminden döşeme mi bu düşündüğü?

Simsiyah saray, düşündeki prense mi aittir? Yoksa hüznüne benzeyen birinin (s. 49) el feneriyle çok karanlıkta yerini yitirdiği sinema biletini mi andırıyor her şey? 'Yerimi göstersin ışığın' derken yanıtını veriyor zaten Dertsiz, bu sorunun.

Dertsiz 'yanıtsız çağrı'larının yanıtını kendi sağır şehrinde aramıyor. Onun tutunduğu dalla bir ilgisi var sıklık. Her bahar onu zorluyor. Büyük bir kaya ile okurun, sevdiğinin herkesin kalbine taş fırlatıyor.

İncelikli, zekice kotarılmış ama yakın duygularda gezinen, çemberi daraltılmış öykü kırpıntıları bunlar. Sanki Dertsiz'de şiir dünyasını daraltan bir duygu hapsi var: Taze güllerin boynundaki ipleri (s. 42).

Bunun yanı sıra düzenin balkonuna yerleştirilmiş çiçekli bir saksıdan; öte bir yerden sesleniyor. Söylediği şeylere güvenerek okudum onu.

Dertsiz, hem kendini dinletiyor 'Bir Kırık Bebek' şeklinde (s. 21), hem de zehir zıkkım düşünce üretiyor usul biçimde.

Güven TURAN

STNOPE

Ağır ağır pullanıyor kanaviçenin üstünde boya zaman açıyor yarasını dağınık bir iz üzerinde ardında bıraktığı alan boş değil gene de kırmızı tebeşir çiziyor sınırlarını tamı tamına izlemese de yitip giden portreyi

Sinope deniyor buna hiçbir iz bırakmıyor oysa Sinop çocukluğumdan ilerleyen orta yaşlılığıma.

Sadık YAŞAR

CEYLAN GİRMEZ SOKAĞI

I. ev burnunda kan sicimi kadının, ıslanıyor çakıl taşları. eriyen etin kokusu, bunlar olur diyor adam. soyulmuş odun parçası açılmamış iki mektup oğlu, yakılarak emiliyor uyku tarafından

> kim uyur böyle geceyi, gizlemiş gündüzü bir kalp gibi göğsüne

II. ev birer oyuk gözleri kardeşinin içinde de mor bir kan mevcut. ipini kesip gitmiş, sokağa onları sarkıtan. cennetten uzak, duyulmaz konuştukları

> yaralı sığırcık, sığınır kovalanınca kanatlarına

III. ev doğardı nar sırasıyla oğulları zincirle hurmaya bağlanır, nefes nefes dövülürdü bahçesinde. onlarca incir sürgün vermiş cumbasında mavi bir yangın söndürülmüş, kimin kalbi bu

IV. ev herkes aldığı eşyayı yerine koydu yedi iyiliği yedi kötülüğün içine etine çekildi, dualarla olgunlaştı sefalet rahim uykularda

V. ev nerede onlar, zaman sesiyle döndüler vakit kapılarından

mezarlar doğuya doğru ilerliyor satın alanlarla –işte, insanın biter bitmez ölümlerin yolculuğu

Nuri DEMİRCİ

ZEMHERİ

yeni bir cümle bulamadınız okuduğunuz kitabın içinde kapıya yakın oturuyor bakışlarınız kaldınız biliyorum, çoktan inmiştiniz merdivenleri pabuçlarınızı sokakta bağlıyordunuz

kaldınız biliyorum, epeydir manto kokuyordu teniniz çıplaklığınızı doladığımda boynuma sırtımda eriyordu buz tanesi eldivenleriniz

sirk gitti şehirde unutuldu ip cambazı kaldınız biliyorum, şimdi sökülmüş bir çadır yeri kalbiniz

kaldınız bu kışı da çıkardı palmiyeler ama kaldı içlerinde kışın korkusu

Cihan OĞUZ

YENİÇERİ KALBİ

Kuyruğu kısılmış bir fareyiz: Sıkıysa yaklaşın Gönlü bulutlardan yana her mektup gibi sahipsiz ve uzakta Eşeğin ..ına su kaçırdığımız doğru, nitekim hesabını verdik Çoğaldıkça bokluğa saplanan yakın geçmişimiz feyz olsun [cümlenize

Kurt kapanında bir el sallamalık samimiyet Budur cehennemde vereceğimiz tek diyet Destur dedik, kellesini isteriz alçaklığın

Bir cüruf içine kayıtlı asırlık ömrümüz Susan çınar, küsen cami, at meydanı kör

Yıkımsa: Göğsümüzde her cenaze törenindeki kadar yas Ölüm kadar şaşkın, ölüm kadar çocuk: Muştuysa Kopar gider kaftandaki boncukları sadrazamın

Ola ki hû dedikçe boyun uzatırız kör kılıca Aşklar eskiten hisarlarda paye olur özlemek Buysa özrün, içerleme yılların bunca çabuk geçmesine Kalbini keşfeden her adem küskün bir yeniçeridir Hançeri sapladıkça hop oturup hop kalkar saltanat

İstanbul, 5 Mayıs 2004

'AYDAN AYA DE'DEN 'DÜŞÜN'E

Melih ELAL

Bir dergi düşünün, her sayısında Can Yücel'le birlikte Oktay Rifat ve Sabahattin Kudret Aksal'ın şiirlerini okuyacaksınız. Bunlara arada sırada Ece Ayhan, Edip Cansever, Cemal Süreya da katılacak. Salâh Birsel, hemen her sayıda günlüklerini yayımlayacak; Hasan İzzettin Dinamo, edebiyat anılarını anlatacak; Fethi Naci, eleştirel yazılar yazacak; Cevat Çapan, dünyanın dört bir bucağından şiirleri çevirip yayımlayacak; Tan Oral ve Ferruh Doğan karikatürleriyle katkı sağlayacak; ayrıca derginin yarıya yakını dünyanın tanınmış edebiyatçılarının kaleminden çıkmış ve yine alanının kendini benimsetmiş çevirmenlerince çevrilmiş yazı ve şiirlere ayrılacak. Bir ay boyunca elinizden bırakamayacaksınız onu...

Evet, böyle bir dergi vardı bir zamanlar... Adı mı? Önce Aydan Aya De idi, üçüncü sayısında Düşün, 32. sayısında Yeni Düşün oldu ve yayın yaşamını Mayıs 1984'ten Temmuz 1990'a değin sürdürdü 64 sayı boyunca...

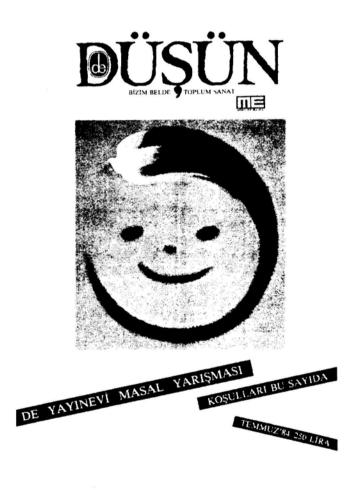
1959'da İstanbul'da Nâzım Hikmet'in eşlerinden Piraye Altunoğlu ve Metin Yasavul tarafından De Yayınevi kurulur. Yayınevini Memet Fuat yönetir. Roman, öykü, şiir, deneme ve eleştiri türlerinde tanınmış yerli ve yabancı yazarların birçok kitabını yayımlar. Bu arada, yine Memet Fuat yönetiminde yayımlanan aylık edebiyat, sanat ve düşün dergisi Yeni Dergi ile (1964 ile 1975 yılları arasında 128 sayı) yayın dünyasında önemli bir işlevi üstlenir De yayınevi. İşte bu dergicilik deneyimi ve başarısı, yayınevini 1984'te yeniden böyle bir süreli yayın yapmaya yöneltir. Yalnız bu arada bir değişiklik olmuş, 1983'te De Yayınevi'ni Seyit Nezir satın almıştır.

Mayıs 1984'te ilk sayısı yayımlanan Aydan Aya De'nin başlığında yayınevinin logosu 'aydan' sözcüğünün 'd' harfi içinde yer alır. 19,5 x 27 cm boyutlarında, üçüncü hamur kâğıda 64 ila 160 (İlk sayı 96) sayfa olarak basılan dergi, edebiyat ürünlerinin dışında mitolojiden felsefeye, tiyatrodan sinemaya, düşün ve sanatın her alanını kapsayan bir icerikle cıkar.

Aydan Aya De'nin 'Sunu' adını verdiği sunuş yazısında çıkış nedenleri söyle verilir: "De Yayınevi, bu aydan başlayarak okurlarına Aydan Aya De adlı yeni bir yayın programı sunuyor. Bu periyodik yayın programı, toplum yaşamımızın hemen tüm alanlarını içerebilecek tarzda, bu alanlardaki düşün, yorum, deneme, inceleme-araştırma, değerlendirme kapsamına giren kısa yazı ve çevirilere, şiir, öykü, karikatür ve desen gibi ürünlere yer verecek. Antolojik nitelikli Aydan Aya De yayınlarındaki seçmeler, daha önce yayınlanmış ve yayınlanmanış telif yazıların yanı sıra başka dillerde yayınlanmış yazıların çevirilerini içerecek.

Özellikle kültür sorunlarına bütün boyutlarıyla eğilmeyi amaçlayan Aydan Aya De, inanıyoruz ki, yayınevimizin periyodik olmayan diğer kitaplarıyla birlikte ve ancak ülkemizin kültürel - sanatsal evriminin bütünlüğü içinde işlev kazanabilecek."

Aydan Aya De'yi, antolojik nitelikli, diye tanımladıkları icin, kitap gibi düsünüyorlar ve ilk sayıda kimlik bilgilerini vermiyorlar. Sadece kapakta "Mayıs '84 / 250 lira" ifadesi yer alıyor. Ancak Haziran '84 sayısında, yani ikinci sayıda Sorumlu Yönetmen olarak Muammer Akça gösteriliyor. Ücüncü ava gelindiğinde, yani Temmuz '84'te Aydan Aya De, Düsün adını alıyor. Yine yayınevinin logosu 'düşün' sözcüğünün 'd' harfi içindedir ve Düşün başlığının altında "Bizim belde toplum sanat" ibaresi yer alır. De logosu 'd' harfinin içinden Ağustos '84 Yavınevi'nin sayısında kaldırılır. Antolojik nitelik ortadan kalkar, dergi niteliğine bürünür Düsün. De Yayınevi adına Sahibi ve Yazıisleri Müdürü Hüseyin Ekinci olur. Sunu yazısında bu değişikliklerden hiç söz edilmez, her şey normalmiş gibi içerikle ilgili bilgiler verilir. Şubat '86'da yayımlanan 24. savıda Genel Yavın Yönetmenliği'ne Oya Köymen getirilir. Ağustos '84'ün künyesinde sayı, 5 olarak verilir, daha sonra sıra buna göre devam eder. Oysa Mayıs '84'te çıkan Aydan Ava De ilk savıdır ve Ağustos '84 bu sıraya göre dördüncü aydır. Yani dördüncü sayı olması gerekir.

De Yayınevi'nin finanse ettiği *Düşün*'ün sahibi görünen Hüseyin Ekinci, aynı adla günlük bir gazete çıkarmak isteyince, yayınevi Kasım '96'da yayımlanan 32. sayıda, derginin adını *Yeni Düşün* olarak değiştirir ve

sıralamayı birden başlatarak, 1-32. sayı olarak çıkar. De Yayınevi adına derginin Sahibi ve Yazıişleri Müdürü Ayhan Kızılöz olur. 3-34. sayıdan başlayarak Yazıişleri Müdürlüğü'nü Mehmet Karadağ üstlenir.

Yeni Düşün'ün Şubat '87 sayısı 4-35, Mart '87 sayısıysa 5-35. sayı olarak yayımlanır. Böylece Aydan Aya De'den, Düşün'e geçilirken atlanan dördüncü sayıyla doğan fazlalık, ortadan kaldırılmış olur. Ama kapakta sayı verilmemesi yine karışıklığa neden olur ve Şubat '88'de yine bir sayı atlanır. Haziran '88'den başlayarak, kapakta sayı verilmeye başlanır.

Düsün'ün her sayısında Can Yücel, en az bir şiir yayımlar. Ayrıca çevirileriyle ve edebiyat üzerine yazılarıyla da önemli bir yer tutar dergide. Sanki Düşün'ün gizli yayın danışmanı gibidir. Can Yücel'den sonra en fazla siir yayımlayanlar Oktay Rifat, Sabahattin Kudret Aksal, Ataol Behramoğlu'dur. Cemal Süreya, Edip Cansever, Turgut Uyar, Süreyya Berfe, Özdemir İnce, Ece Ayhan, Afsar Timucin, Metin Eloğlu, Refik Durbaş Arif Damar, Kemal Özer sıkça şiiri yayımlanan sairlerdir. Düsün çeviri siiri de ihmal etmez. Her sayısında birden fazla yabancı şairin şiirlerinin çevirisine yer verir. Bunlar genellikle evrensellik boyutuna ulasmıs, bir sekilde günümüzde ya da gecmiste dünya gündeminde yer almış şairlerdir. Dhylan Thomas, Pablo Neruda, Walt Whitman, Robert Desnos. Seamus Heaney, Nikolay Y. Vaptsarov, Louis Aragon, Nicolas Gullien, Octavia Paz, Sylvia Plath, Cesare Pavese gibi adların çeviri şiirleri Düşün'de yayımlanır.

Düşün her sayısında telif ve çeviri öyküler de yayımlar. Erendiz Atasü, Ayla Kutlu, Tomris Uyar, Murathan Mungan, Nedim Gürsel, Tarık Dursun K., Muzaffer Buyrukçu, Füruzan, Necati Güngör, Kerim Korcan, Selçuk Baran, Demirtaş Ceyhun öyküleri yayımlanan yazarlardan kimileridir. Jules Romain, William Faulkner, Rafael Alberti, Jaroslav Haşek, Maksim Gorki ise çeviri öyküleri yayımlanan yazarlardan bir bölümü oluşturur.

Her sayının ağırlıklı bir konusu vardır ve bu kapaktan duvurulur. Örneğin 34. sayı "Nâzım Hikmet 85 Yaşında", 40 ve 41. savılar "Türk Öykücülüğü", 51. sayı "Hapishane Edebiyatı" gibi konuları ağırlıklı olarak işlemiştir. Ayrıca Tomris Uyar, Gündökümü'leriyle; Onat Kutlar, Günlük Düşler köşesiyle; Salâh Birsel, Yaşlılık Günlüğü'yle; Cevat Capan, çeviri şiir ve yazılarıyla; Hasan İzzettin Dinamo, Dinamo'nun Anıları'yla; Fethi Naci, Eleştiri Günlüğü'yle; Aslan Başer Kafaoğlu, ekonomi ağırlıklı yazılarıyla derginin sayfalarında sıkça görünürler. Tan Oral ve Ferruh Doğan ise derginin ağırlıkla işlediği konuya yönelik karikatürler çizerler derginin sayfalarında. Renkli kuşe kapaktaysa resme ve desenlere yer verilir. Son sayfa satranç ve brice ayrılır. Bu köşeyi önce Serdar Çelik (1-22. sayılar), sonra Uluğ Nutku (23-38. sayılar) hazırlar. 39. sayıda bu savfa kaldırılır.

Enver Ercan, İlhami Bekir Tez (S. 1), Asım Bezirci (S. 4), Rıfat Ilgaz (S. 8), Sabahattın Kudret Aksal (S.9, 20), Oktay Rifat (S.10), Turgut Uyar (S.11), Ece Ayhan (S. 16), Kemal Özer (S.18), Can Yücel (S. 21), Cemal Süreya (S. 23), Cahit Külebi (S. 24), Arif Damar (S.27), İlhan Berk (S.35), Özdemir İnce (S. 36)'yle; Seyit Nezir, Melih Cevdet

Anday (S. 7), Memet Fuat (S. 17)'la; Bedirhan Toprak, Tomris Uyar (S. 17), Süreyya Berfe (S. 20), Ferit Edgü (S.60)'yle söylesir.

Şükran Kurdakul, Oya Baydar, Bedirhan Toprak, Feridun Andaç, Ahmet Cemal, Uğur Kökden derginin sürekli yazarlarındandır.

Düşün'ü önemli kılan yanlardan biri de çocuk yazınına ve masala yer vermesidir. Masal yayımlar, bu konuda yarışma açar, ünlü yazarları masal yazmaya yöneltir. Sayfalarında çocuk yazının tartışır, böylece nitelikli çocuk kitaplarının üretilmesini ve artmasını sağlar.

Ilk sayıda baslatılan, icerikten söz eden imzasız "Sunu" vazılarına 27. sayıda son verilir. O sayfada Can Yücel'in siirleri yayımlanır. Oya Köymen'in Genel Yayın Yönetmeni olmasıyla birlikte 24. sayıdan başlayarak bir değişim yaşanır, dergide edebi yan daha ağır basmaya başlar. 37. savıda Okur Anketi düzenlenir ve dergi anket sonuclarına "Sunu" baslığı vapılandırılır. 38. savida, göre kullanılmadan, merhaba denilerek içerikle ilgili yazılara yeniden başlanır. Aralık '87 (S. 44) sayısının sunu yazısında, "Yeni Düşün'ü yayımlayan 'De Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.'nin ortaklarından arkadaşımız Oya Köymen'i dergimizin Genel Yayın Yönetmeni olarak kazanmamızı 1402 sayılı sıkıyönetim yasasına borçluyduk. Profesör Oya Köymen Boğazici Üniversitesi'ndeki öğretim üveliği görevinden 'azad' edilince, Mart 1986'dan itibaren Yeni Düşün'ü yönetmeye başlamıştı.

Ama 'mutluluklar sürekli olmaz' derler. Köymen uzak kalmanın acısını çektiği bilimsel çalışmalarına dönmek amacıyla, dergimizdeki görevinden ayrılıyor.

Dergimizin bundan sonraki çalışmalarını bir Yazı Kurulu ile sürdüreceğini belirtirken, dergimize kattığı ivme ve çalışmalarından dolayı Oya Köymen'e teşekkür ediyoruz." denilerek, sanat ve edebiyat ortamına 12 Eylül 1980'in katkısı (!) eleştirel bir dille verilir. Düşün, yayımı süresince, günün politik ortamına eleştirel yaklaşımını sürdürmüş, yıldırılmaya çalışılan okura moral güç vermeye çalışmıştır. Seçilen metinler, çevirisi yapılan ürünler bu kaygıyı çok çok güzel yansıtır Düşün'ün yaşamında...

51. sayıdan başlayarak genç okurlara edebiyatımızın eski öykü yazarları tanıtılmaya başlanır. Kısa bir açıklamadan sonra öykülerine yer verilir. Kimlerdir bu yazarlar? Memduh Şevket Esendal (S. 51), Sadri Ertem (S. 52), Refik Halit Karay (S. 53), Ahmet Hamdi Tanpınar (S. 54), Halit Ziya Uşaklıgil (S. 55), Sabahattin Ali (S. 57), Orhan Kemal (S. 58).

Nisan '89 sayısında (S. 61) ekonomik baskılarla, aylık dergi olmaktan çıkıp üç aylık olur ve bu, derginin sunuş yazısında duyurulur. Burada okuyucu sayısının 2500 ile 3000 arasında olduğu bilgisi de verilir. "Ekim 1989'da buluşuncaya kadar 'Dostluk ve Sevgiyle!.." denilerek yazı bitirilir. Ama 62. sayı dokuz ay sonra Ocak 1990'da yayımlanabilir. Artık derginin sahibi Erdal Şahin, Yayın Yönetmeni'yse Bedirhan Toprak'tır. Ekonomik baskılar ve okur sayısının giderek azalması Temmuz 1990'da Yeni Düşün'ün de (S. 64) sonu olur ve dergi bir daha okur karsısına çıkamaz.

İhsan ÜREN

BALKON...

Balkon; mimarlığın sakat doğmuş çocuğu, düşme eğilimli, yazgılara, kazalara... Balkon, şiire başı belalı girmiş sözcüklerden biri; meşum duygular kurmuş burada çatıyı.

Maazallah, balkon düşerse nereye düşer?
sorusunu kimse sormamıştır!
Hiçbir şair, usundan geçirmemiştir balkonun yazgısını.
Hep heyheyliler kurmuştur

balkonu.

Gelin şairler; Romeo Julyet'in balkonunu temize çıkaralım! Sevgililer sevgilisi, sevgililer ecesi. Balkon, içerlektir, dişil ...en gerekli günde, cepten para düşürür. Balkon, çıkıntı, erkeksi; az biraz sekse bulaşır.

Şairler; gelin değiştirelim, balkonun yazgısını; Ben, balkondaki sevgililere övgü incileri saçacağım. Günbatımı tanığım olsun ki,

donanma ateşleri yakacağım.

Bursa, 11 Nisan 2004 Bursa, 22 Nisan 2004

Metin GÜVEN

KÖY

-Keçiyoluna kardeş olsun

Yürüdüm öylesine Rüzgârın yedeğinde, Irmağın peşine takıldım

Yolumu kesip Selam verdi bütün hayvanlar; Kediler, sakangur, yorgun bir at.

Yıllardır Derenin kıyısındayım Tek başıma yaşlandım Nerede kırık bir keman varsa Geceye dönüştü

Özlem. Sonra yine özlem

Köye götürün beni Buralarda yaşayamam.

* İlhan Berk'in bir şiiri

Serdar ÜNVER

SUYU SEVİYORDUK

Kaytarık bir gündü... Ovadaki çeşmenin yalağına oturmuş suyu seviyorduk (Su kaytarmaz!)
Yüzün eski zaman metinleri öyle susup duruyordun Kuştu, böcekti hepsi öyle susup duruyordu 'çıt' bile kendine 'oluş' dese, olsundu!

Suyu seviyorduk Suyun anne huyunu

Susak bir kertenkele bozana dek sessizliği...

Belki 'oluş' şimdiydi!

Ahmet GÜNBAŞ

İPEK YARASI

Rüzgârım beni unutmuş O da bir şey mi Yağmurum çoktan terk etti

Keyfi kaçık içimdeki sokağın Ihlamur ikircikli çınar dalgın Günaşırı göç telaşı Mekân tutmuş uçurumu Kırgın bir şiirin ayak izleri

Sen çıvgın çığlıktın bilinir Alnımdaki ilk çisenti Çölülkemi yeşerten sihir Sabahım epriyen tenim Öptüğün kadar gençti

Parklarından tanırdım bir koşu Ömrümü sağaltan kenti Mendilimin gözleri doldu mu Buruş buruş kodlanmazdı keder Şimdi erguvan celladı hançer Kıyıp geçer soluğumu

Ey çinisiyle sevişen kuş Aşkla balkıdığın göller kurumuş Ey soysuz savruluş... kör adım Tül tül sarıp sakladığım Bir kozaya sığdırdığım cıvıltı Güzeğrisiz ikliminden kovulmuş

İpek yarasıymış... anladım

Celâl SOYCAN

TEREKE

A.

denizin dengesi gecikti yağmur: müntehir?

ağsız ağarırsa gün balık sevinci kuşdönümü –geçici doğum–

soyunur yüz yüze denge ve dirim ölüm ve denge balıkçı: doğru yörünge balık: yanlış gezeğen

ertelenir hayvan-ten çekingen; giyinir ağı -duyargam dağlandı konuğum küs dengem gecikti...

gökyüzü izlenmeli sahici kuşlar boşaltmadan

B. evcil bir yırtıcı sezgisiyle gövdesiz küp: çıt! taklit güvenliğinde dengenin

labirenti anımsa: akıl geometrik zina boşluğu dolduran boşluk

ağaçtan bakılan orman gümrah kömürdür üşür aklın yazı opak çan: çıt!

ışığın biçtiği yurtta gök cinneti uçuşlu albatros mühürlenince ot olamayan ot: çıt!

-kör müdür? hâşâ.aklımla akıl arasında kuruyan yarasa şöyle uçar: çıt!

C.
gecenin yarısı mum
mumun yarısı gece
–okuyup yazmayı böyle–

dünya yavaşlıyor
-bulaşıcı sırıtmabörtü böcek göçerken
oyalanma -kendine alış

salyangoz gümüşüyle fitne meydanını geç evini bul – diye esiyor dört yel

taşı iyileştir oturacak yerin olsun

bir gün hatırlarsan yazmayı okuyanın bile olur

Hilmi HAŞAL

KIYI HAVASI

Birkaç martı yırtıp geçiyor Mudanya göğünü çığlık çığlığa maviye bulanmış birkaç martı her kanat kendi rüzgârını doğurur, severmiş dercesine uyumlu, çember çelenk gri dansları

bu kıyı eskiden de mutluydu; gözlere böyle...

inci şımarıklığı yalayıp geçiyor dudaklarını çığlık çığlığa günü kucaklamış katları suyun her dalga kendi rüzgârını yoğurur, severmiş dercesine sadık çakıllar, çekilişine köpüğün

bu kıyı eskiden de mutluydu; dizlere böyle...

yılların sıcaklığını taşıyor hâlâ, solmaz yankı biz mi unuttuk sevinmeyi, martıların çizdiği ah, ayrılmak da kavuşmak da ani ölümden iyi dercesine bağışık sona, hercai güneşin değdiği

bu kıyı eskiden de mutluydu; sözlere böyle...

Mudanya, Nisan 2004

Hakan CEM

VİYOLONSELİ ANLAMAK

I

 Kıyıdan usulca ayrılmaktır, diyordu Göğün mavisine dokunan elim.

Düsündüm. Bir ilk kural olmalı!

II

Gün boyu sustum; ses vermedim ışığa. Böyle izledim kızılın karanlığa geçişini.

İçime düşen akşamsefasını dinledim.

Ш

Ayrı ayrı çiçekleri okudum, Anladım. Değil mi ki duydum!

Viyolonsel diye bir kucak leylağın kokusu...

ÜLFET ETSEM YÂR ÎLE AĞYÂRE NE?

Ayşegül İZMİRLİ

Yıllıklar, yayınevleri derken, neredeyse beş ay oluyor, dergileri yazmayı ihmal ettim. Onların birçoğu, biraz da küskün, masamdan kalkıp kitaplıktaki yerlerine göçtüler.

Kalanlar için bir şeyler söylemeden önce, yıllıklar ve yayınevleri üzerine son bir cümle kuracağım: Eğer, Mehmet H. Doğan'ın YKY ile bir sözleşmesi yok ise, hazırlanan yıllıkların en yetkini olan YKY Şiir Yıllığı'nı bu yıldan sonra göremeyebiliriz; hiç değilse Mehmet H. Doğan imzasıyla göremeyebiliriz; bu endişeyi taşıdığımı belirtmek istedim.

Dergilere gelince: Diyarbakır'da çıkan Yaratım dergisinin 5. sayısında, Aytekin Yılmaz ve Hüseyin Kıran'ın hazırladığı kırmızı bir "Cezaevi Şiir Dosyası" yayımlandı. Hazırlayanların kısa sunu yazısında belirttikleri gibi, bu dosya, belki cezaevi şiirinin bütününü yansıtmıyor, hatta belki cezaevi şiirinin en iyi örneklerini de içermiyor ama, bu çok iyi bir "anlama çabası"dır, doğru bir "deneme"dir.

Bu dosyada yer alan Atılcan Saday, "yer altı nehri / gün yüzüne çıkar / durmadan şaşırarak / yaşadığına / ve öldüğüne / bir pınara dönüşüp / güneşe kavuştuğu yerde" dizeleriyle mahkûmları; Hakkı Zariç de, "ayazdım, azıksızdım, azdım / gelmeseydin" dizeleriyle görüş günlerini, içinden geçtikleri o ruh haliyle anlatıyorlar.

Seçki peşinde koşturan "hazır"layıcılar için bir "av" konusu daha...

Yaratım'la başladığıma göre, bu dergide de şiirleri olduğundan yola çıkarak, sustasına basılmış gibi şiir yazan Ahmet Ada'ya hangi dalgaboyuna geçtiğini sormak istiyorum. Abartılı olacak ama, olsun: Hangi dergiyi elime alsam bir ya da birden çok Ahmet Ada şiiri. Bu kadar yayılmalarına, bahar aylarına uygun pıtraklaşmalarına karşın nitelikle niceliği kopartmıyorlar birbirlerinden; hemen hepsi iyi şiirler. Bir planı, projesi vardır mutlaka A. A'nın, varsın uygulasın; ama, bayıltmasın.

Wesvese'nin sıcaklığını ve Lüleburgazlılığını seviyorum. Nerelere ulaşıyor, kimlere, bilmiyorum; umarım çok yere, çok kişiye... Bin sayfalık dergilere, 48 yarım sayfayla da bu işin olabileceğini gösteriyor, 8 sayfalık Akatalpa gibi. Hüsamettin Çetinkaya, H. Kenan Gören, irrasyonel şiirlerini beklediğim Zate Zatturi (?), İbrahim Metin ve "Çünkü yaşlı bir Almandır hayat / Nazilere oy verdi," diyen -sesi kulağımda- Hüsnü Arkan: Sizler birer wesvese vesilesiniz.

Haydar Ergülen'in şu sözleridir Şair Çıkmazı'nı düze çıkaran ama kurtaramayan: "Şiir dergilerini hep sevdim. Çocuk dergileri gibi gelir bana şiir dergileri, çocukluğunu gecikmeli yaşayanlar ya da hiç yitirmemişler tarafından çıkarılır ve okuyucuları da onların okul arkadaşlarıdır sanki." Bu sözleri ve şu dizeleri: "Ben başkasının yalnızlığı olsaydım / bir anı olurdum kendinden başka kimsevi terk edemeven."

Şair Çıkmazı, çıkaranların gönülleri kırılmasın, Ergülen'in desteğine rağmen, İstanbul'un da, taşranın da taşrasında duruyor henüz; işleri zor. Çünkü ruhunda eksik olan bir şey var ya da iki: Baktığı yer ve bakış biçimi. "Ad"lar önemlidir ama, derginin de bir adı olursa...

Haydar Ergülen aracılığıyla, "le poète regarde" üzerinden Le poète travaille'ın 9. sayısına geçiyorum. "Rüzgârın adı rüzgârın içindedir sözü onundur" diyen İlhan Berk; Cahit Koytak, "şenlikli

olanı arıyorum, bir adam başka ne ister ki / ama kendimi arıyorum, bir adam başka ne ister ki," diyen Hasan Öztoprak, Necmi Zekâ, enderemiroğlu, Günseli İnal, Altay Öktem, küçük İskender, yine Ahmet Ada, Ayten Mutlu, Veysel Çolak, biçimini yerleştirmeye çabalayan Bâki Ayhan T.; Yılmaz Arslan'ın "Eşyalar"ı, Ahmet Bozkurt'un nefis Güller Gazeli ve diğerleri ve "Şiir-Sinema" ortaklığı üzerine yazılar ve işte Le poète travaille... daha ne olsun. Bırakın şair çalışsın!

M. Mahzun Doğan'ın editörlüğünde çıkan, Genel Yayın Yönetmenliğini Fadıl Oktay'ın yaptığı, ikinci "a"nın üstünde kuş uçurtan Hayal dergisi, Ankara çıkışlı bir dergi. Elimde Şubat-Mart aylarına ait, 5-6. sayısı var. Doğrusu, derginin "içindekiler" sayfasına, hayır, sayfalarına, bakınca ürktüm: Yanlış saymadıysam, 15 düzyazı, 52 şiir, ve bir söyleşi metni. Böyle olunca, itiraf ediyorum, Hayal'i okumak için ne zaman elimi uzattıysam, başka bir dergi geçti elime. Demek, heceleye heceleye okunacak kekeme dergilerden biri Hayal; bu bakımdan, iki aylık olması iyi. İyi de, böyle dergiler hangi mantığın, nasıl bir düşüncenin ürünüdür, anlayamıyorum. Şöyle bir baktığımda, ilk kez duyduğum adların çoğunlukta olduğunu görüyorum. Buradan yola çıkarak, acaba, diyorum, Hayal, edebiyatımıza yeni adlar kazandırmak için yola çıkmış bir dergi midir? Öyle ise, bu yöntem, önerilen adın, daha sunulduğu anda bu karmaşada kaybolma tehlikesini de içermiyor mu?

Her ne ise, ben Fadıl Oktay'ın "Latino"sunu, Engin Turgut'un "Bahar Hanım"ını keyifle okudum, Hasan Kaya'nın "Buzdan Yıldızlar"ına eksi koyarak. Böyle giderse iyi!

Bir Ankara dergisi daha: Düşe-yazma. Geçmiş yıllardaki Düşeyaza'nın devamı mı diye bakıyorum: O kadrodan kimsecik yok!

7. sayı için düştüğüm ilk not şu: Derli toplu; iki dosya ile yere sağlam basan iki ayağın üzerinde duruyor. Dosyalardan birinin konusu Şükrü Erbaş, ikincisi Korku'ya ayrılmış. Arada bir eleştiri yazısı: İşlemeyen Makine: Türk Şiiri —Deniz Değirmenci yazmış. Türk Şiiri'nin genel sorunlarına, genelleşmiş sözlerle değiniyor. Hedeflediği yer konusunda kararsız. Tanınmış olmakla kalıcı olmak arasında bir tercih yapabilse, o meşhur münazara konusunun taraflarından biri olmaktan da kurtulacak: Şiir halk için mi yazılmalıdır, sanat adına mı? İkisi bir araya hangi koşullarda gelir? Şair mi geriye gitmeli yoksa halkın yürüyüşü mü hızlanmalıdır? Edebiyatçı "aydın" olmak zorunda mıdır?

Düşe-yazma, ilkeli bir dergi olduğunu, arka kapakta ilan ettiği bir yıllık planla da gösteriyor. 2005 temmuzuna kadar dosya konularını belirlemişler. "Eylül ayında görüşmek üzere", diyerek veda etmişler okurlarına.

Kıyı'dan sonra bir Trabzon dergisi daha: Ada.

Hilmi Yavuz'la başlamış, Refik Durbaş, Tuğrul Tanyol, Kenan Sarıalioğlu ile sürdürmüşler. Sonraki sayfalarda Can Bahadır Yüce'nin, Şeref Bilsel'in, Kadir Aydemir'in ve derginin genel yayın yönetmeni olan Ercan Yılmaz'ın şiirleri var.

Bakalım Ada, "sözü olanların" dergisi mi olacak, sözün ideolojik boyasından çok niteliğini ve rengini mi ön planda tutacak; gelenek-modernlik sürecini anlamaya ve anlamlandırmaya ve böylece kendi kavramlarını üretmeye mi çalışacak.

Ilkyaz 2004'ten sonra Yaz 2004 sayısını bekleyeceğiz ve... Görüşeceğiz...

: Ramis DARA (0 535 4990030)	Yazışma Adresi	: Ramis DARA P.K. 68 16361 Ulucami - BURSA
: Melih ELAL	Katkı Payı	: 15.000.000,- TL
: Ataevler, Adalet Sok. Adaletkent Sitesi	Posta Çeki	: Hilmi HAŞAL adına 584893 numaralı hesap
H Blok, D: 3 16140 Nilüfer - BURSA	Dizgi	: Emel COSKUN
: İhsan ÜREN, Hilmi HAŞAL,	Baskı	: Özsan Matbaacılık, İzmir Cad., No: 221 BURSA
Serdar ÜNVER, Nuri DEMİRCİ.	Elektronik Posta	: akatalpa@hotmail.com
: Pentimento Art Shop (0212 2933959)	Faks	: 0 224 2254052
Siir ağırlıklı aylık edebiyat derojoj Akatalna Ocak 2000'de Bursa'da kurulmuştur.		
	: Melih ELAL : Ataevler, Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Blok, D: 3 16140 Nilüfer - BURSA : Ihsan ÜREN, Hilmi HAŞAL, Serdar ÜNVER, Nuri DEMİRCİ. : Pentimento Art Shop (0212 2933959)	: Melih ELAL Katkı Payı : Ataevler, Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Blok, D: 3 16140 Niltifer - BURSA : İhsan ÜREN, Hilmi HAŞAL, Serdar ÜNVER, Nuri DEMİRCİ. Katkı Payı Posta Çeki Dizgi Baskı Elektronik Posta